

karskih in čebelarstvih zadrugah. Udeleževali so se pri kmetijskih in sadjarskih razstavah itd.

V naši banovini imamo 406 hranilnic in posojilnic, 322 kmetijski podružnici, 193 sadyarske in vrtnarske zadruge, 45 mlekarstvih, 85 čebelarstvih, 18 hmeljskih, 15 vinogradniških, 52 pašniških zadrug.

Opaža se tudi lep porast društva kmetijskih fantov in deklet. Po zadnji statistiki, ki smo jo dobili je ustanovljenih že 114 društev z 11.347 člani.

Pri posojilnicah in hranilnicah je zasedlo učiteljstvo v preteklem šolskem letu 14 predsedniških mest, 27 tajniških oz. blagajniških mest, 30 odborniških, 27 jih je bilo v nadzornem odboru. Pri kmetijskih podružnicah je bilo iz učiteljskih vrst 9 predsednikov, 50 tajnikov oz. blagajnikov, 39 odbornikov in 36 članov nadzornega odbora. Pri sadjarskih in vrtnarskih podružnicah je sodelovalo učiteljstvo tako-le: 38 na predsedniških mestih, 43 v nadzornem odboru, 87 pa kot tajniki oz. blagajniki, 54 pa na drugih odborniških mestih. Pri mlekarstvih zadrugah se je učiteljstvo udeleževalo le bolj malo; 2 kot predsednika, 4 v nadzornem odboru in 5 na tajniških oziroma blagajniških mestih. Več jih je sodelovalo v čebelarstvih podružnicah, in

sicer sta bila to 22 učitelja predsednika, 18 odbornikov, 23 članj nadzornega odbora in 26 tajnikov oz. blagajnikov. V hmeljskih podružnicah: 1 predsednik, 2 tajnika oz. blagajnika in 2 odbornika. V vinogradniški zadruzi: 2 predsednika, 1 tajnik oz. blagajnik, 3 odborniki, 3 člani nadzornega odbora. Pri pašniški zadrugi: 3 tajniki oz. blagajniki in 1 član nadzornega odbora. Pri sresko-kmetijskem odboru so bili 4 učitelji podpredsedniki, 8 je bilo tajnikov oz. blagajnikov, 3 odborniki in 10 v nadzornem odboru. Pri društvu kmetijskih fantov in deklet: je imelo 13 učiteljev predsedniška mesta, 15 je bilo blagajnikov oz. tajnikov, 13 odbornikov in 8 članov nadzornišva. Pri kmetijskih oz. sadjarskih razstavah je sodelovalo 190 učiteljev. Pri pogozdovanju golčav sta sodelovala 442 učitelja, v svojem službenem okraju so predavali 764 učitelji, izven službenega kraja pa 137.

S čebelarstvom se je bavilo 256, s sadjarstvom 434, z vinogradništvom 81, s plemensko rejo kokoši pa 229.

Od 1318 učiteljev in 2075 učiteljic, ki so nastavljeni na šolah, je sodelovalo za podvig kmetijstva 14 sreskih referentov, 736 šolskih upraviteljev, 396 učiteljev in 988 učiteljic.

Na kmetijsko-nadaljevalnih šolah je poučevalo 85, na gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah pa 121 učiteljska moč.

Šolstvo v savski banovini

Stanje šolstva v savski banovini je naslednje:

Srednjih šol je 37, od teh je 33 drž. in 4 priv., 29 je 8 razrednih, 8 pa 4 razrednih, moških 11, ženskih 6, ostalih 20 je mešanih. V tem letu je 20.384 učencev (12.822 moških, 7551 ženskih). Obisk srednjih šol nazaduje. V zagrebških srednjih šolah je ena tretina vseh učencev. Banovina izda vsako leto za srednje šole mnogo denarja, vendar pa ne toliko, kolikor bi bilo potreba. V Zagrebu sta potrebni dve zgradbi. Novo gimnazijsko poslopje potrebuje Gospić, Karlovac, Osijek, Nova Gradiška, Senj, Krk, Otočac in Brod. Zagreb ima 6 gimnazij, moral pa bi jih imeti 10, da bi ureditev ustrezala zakonskim predpisom.

Učiteljskih šol je v savski banovini 9 (8 državnih, 1 privatna v Zagrebu). Število učencev je padlo, to pa zato, ker se ne sprejemajo na učiteljske učence, ki so dovršili meščansko šolo, ker se v prvi razred sprejemajo samo učenci, ki so dovršili nižji tečajni izpit z odličnim uspehom. V Čakovcu so jih sprejeli s prav dobrim uspehom 20. Tako je samo ta šola popolna, dočim imajo ostale samo 2., 3., 4. in 5. razred. (V Kavstvu samo 4. in 5.) V vseh učiteljskih šolah je 836 učencev (302 moška, 534 ženske), v preteklem letu jih je bilo 1248.

Meščanskih šol je 50 (44 drž. in 6 priv.). 2 sta čisto moški, 6 je čisto ženskih. Ostale so mešane. V preteklem letu je bilo 9113 učencev, v tem letu pa jih je 9367. V mestu številno raste, v provinciji pada. Meščanske šole vzdržujejo občine, bi pa bi jim morale posvečati več pažnje.

Narodnih šol je 1804 (1786 drž., 18 priv. in 5 vadic na učiteljskih). Odobrenih je bilo 16 novih šolskih občin. V tem šolskem letu je bilo zgrajenih 19 novih šol, 43 šolske zgradbe pa so v delu, 9 se jih prezidava, 2 pa se adaptirata. Je pa še mnogo krajev, kjer vsi otroci ne morejo v šolo, bodisi, da je šola predaleč, bodisi, da so otroci šibki, da nimajo obleke, da so šole premajhne in pretesne itd. Najhujši v tem pogledu so nekateri liški predeli, Zagorje

in kraji dolnjemihovljačkoga, slatinskega in našičkega sreza. Poleg tega je mnogo šol takih, ki so že odslužile in obstoja nevarnost, da se porušijo. Šolski proračuni se vsako leto zmanjšujejo, radi česar trpi šolstvo in učiteljstvo. Šolski proračuni so znašali za preteklo leto 30.553.685 Din, torej 5% občinskega proračuna, ki je znašal 500.630.695 Din. Najhujše pa je to, ker je bilo od omenjenega proračuna za šole šolskim odborom izplačanih samo 14.385.768 Din; občine pa so od 500 milj. porabile samo 285 milj. To je šolam vsekakor premajhna dotacija.

Da so šole pretesne, se najbolj razvidi iz tega, da razrede, ki so namenjeni za 40—50 učencev poseča do 100 in še več. Pouk je v malo šolah reden, 1804 šole imajo 4547 oddelkov, od teh je 4051 oddelkov z našim narodnim jezikom, a 54 oddelkov s tujim učnim jezikom (8 češkoslovaškim, 46 nemškim).

Šolobveznih otrok je 283.190 (147.678 dečkov in 135.512 deklic. Letos jih je 10.251 več nego lani. Od teh šolobveznih jih obiskuje osnovne šole 268.040, višje narodne pa 4967. Privatne šole obiskuje 1787 otrok. V šolo ne hodi 8396 šolobveznih ali 2.9%. V preteklem letu ni obiskovalo šole 13.991 otrok ali 5%.

Učiteljev v narodnih šolah je 4572 (1949 moških, 2623 ženskih — 42% do 58%).

Lepo boste oblečeni

ako si nabavite tkanine za plašče, kostume ali obleke pri tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Tvrdka ima ogromno izbiro različnega manufakturnega blaga, res dobrih kvalitet, okusnih vzorcev in barv in skrajno solidnih cen.

Učiteljstvu popust! — Vzorci na zahtevo!

Izobražena mati — zdrav in kreposten naraščaj. Brez izobrazbe ni demokracije, niti svobode.

Naloge ljudske vzgoje.

Ljudska vzgoja temelji na najrazličnejših principih ter ima zaradi tega tudi najrazličnejša imena. Ta imena so nastala z ozirom na končni cilj, oziroma smoter, na podlagi duševne sile in ambicije iz katere izhaja in po svetovnem nazoru, v čigar mejah se gradi in brani — ljudska vzgoja.

Humanitarna vzgoja izhaja iz one psihične resničnosti, da je človeku prirojen čut človečnosti (človekoljubja), da ima človek v duši iskro človečanske (vseljidske) simpatije, da součustvuje z usodo sočloveka, da je človeku s prirodo podarjeno darilo dobrote in čut ljubezni do bližnjega, kar je potrebno za najprikladnejši metodami razvijati. Humanitarna vzgoja hoče na temelju te duševne sile vzgajati dovršenega človeka in zgraditi kar najlepše razmerje med ljudmi, brez razlike na njihovo stanovsko pripadnost, brez razlike na narodnost, religio in druge temu podobne zapreke. Ideal humanitarne vzgoje je humanitarnost in človečanstvo polno ljubeznivosti do človeka in stvarstva v obče. To smer ljudske vzgoje imenujemo humanizem.

Nacionalna vzgoja izhaja iz tega temelja. Človeku je z naravo dan čut rodbinske, krvne in duševne sorodnosti, ki se da z uspehom in načeloma prav dobro krepiti in utrditi. Narodna vzgoja hoče vzgojiti pametnega ter fizično in npravnstveno krepstnega pripadnika gotovega naroda, oziroma države. Človeka ne smemo šele vzgajati v plemenitega in npravnstvenega človeka vobče, marveč mora biti plemenit in moralen potom notranjega življenjskega stanja narodne celote. To smer ljudske vzgoje imenujemo nacionalizem.

Priznanje slovenskemu šolniku

(Nov projekt učnega načrta)

Pod tem naslovom so dnevniki pred nekaj dnevi prinesli vest, da je vodilna pedagoška revija v Beogradu »Učitelj« priobčila v zadnji številki obširno razpravo tov. E. Vranca iz Studencev pri Mariboru pod naslovom »Projekat nastavnog plana i programa za narodne škole (osnovne i više narodne) u kraljevini Jugoslaviji, izrađen s naročito obzirom na § 44. zakona o nar. školama od 5. 12. 1929. godine, koji propisuje koncentraciju nastave i aktivno učešće učenika.« Projekt je tov. Vranca izdelal na poziv Prosvetnega sveta v Beogradu in ga je predložil že v mesecu oktobru 1934. kot plod 10 letnih izkustev na polju delovne šole doma in v inozemstvu.

Urednik »Učitelja« tov. Milić R. Majstorović pripominja k Vrančevemu načrtu sledeče: »U velikom broju referata naših kolega povodom novog nastavnog plana i programa, nalazi se tako isto veliki broj vanrednih misli, koje mogu da posluže kao dragocen materijal za izradu još boljeg plana i programa za naše narodne škole. Medutim, to je nedovoljno. Od kritike i primedaba valja preći na stvaranje, na izradu novog plana i programa za osmogodišnje školovanje. Jedan od tih stvaralaca jedinstvenog plana i programa za celu kraljevinu Jugoslaviju, po načelima »koncentracije nastave i aktivnog učešća učenika« — nema sumnje da je i kolega Vranca Ernest. U isto vreme ovo je, koliko je nama poznato, prvi slučaj u nas da je izrađen jedan plan i program za celokupno osnovno školovanje u punoj organskoj vezi. Iz tih razloga, kako kao svako ljudsko delo ima svojih nedostataka, mi ga publikujemo da se vidi kako i u našim redovima ima radnika doraslih ovome teškom zadatku. Kolegi Ernestu Vrancu zahvaljujemo... a g. Skali, što ga je preveo u srpsko-hrvatski.«

Tov. Vranca bazira svoj načrt v glavnem na tem, da se vsakemu šolskemu letu odredi »vodilna misel«, na katero se koncentriira vse ostalo šolsko delo. Te vodilne ideje so:

Osnovna šola:

1. razred: »Šola in dom«.
2. razred: »Letni čas«.
3. razred: »Čuvajmo naše zdravje«.
4. razred: »Čez hribe in doline«.

Višja narodna šola:

1. razred: »Lepa naša domovina«.
2. razred: »Mati priroda«.
3. razred: »Brez dela ni jela«.
4. razred: »Državljska vzgoja«.

Iz obširnega komentarja, ki je priložen elaboratu, je razvidna pedagoška, psihološka in sociološka utemeljitev vsega procesa.

Glavna zahteva Vrančevega načrta je tudi v tem, da je okvirnega značaja in da ni natrpan snovi, kot smo to navajeni od dosedanjih »planov i programov«.

Projekt se torej v obliki in ideji docela loči od dosedanje prakse, pri vsem tem pa upošteva tudi nižje organizirane šole, za katere je dodana posebna razdelitev vodilnih idej namesto dosedanjih »kolobarjev«.

Ce nič drugega, hoče Vrančev projekt opozoriti merodajne činitelje v Beogradu na to, da se nivelizacija šolstva izvede stopnjama tako, da ne bodo prizadeti oni kraji, kjer je šolstvo že danes na visoki stopnji razvoja.

Zato je »Učitelj« v veliki meri ustregel z objavo novega projekta predsem slovenskemu šolstvu, ki s svojo 8 letno docela izvedeno šolsko obveznostjo prednjači vsemu jugoslovanskemu šolstvu.

Uverjeni smo, da bo Glavni prosvetni svet resno upošteval načrt tov. Vranca, kar bo razvoju našega šolstva le v korist. Šaj je že čas, da pride ustroj našega šolstva vendar že enkrat do neke stabilnosti. Da so se pogledi na pokret delovne šole v zadnjem času izpremenili v prav zdravem pravcu celo na najvišjih mestih prosvetne uprave, nam je v dokaz odlok ministrstva prosvete O. N. br. 8185 z dne 5. febr. 1935. o pouku v narodnih šolah v smislu § 44 zakona o narodnih šolah. Torej v smislu prav tistega §, na katerem temelji Vrančev učni načrt.

Splošne vesti

II. POČITNIŠKI TEČAJ PEDAGOŠKE CENTRALE V MARIBORU

Pedagoška centrala v Mariboru priredi v dnevih od 11. do 25. avgusta t. l. svoj II. počitniški pedagoški tečaj v Mariboru. Program tečaja bo v glavnem sledeč:

1. Osnove teoretske pedagogike. — Šilih.
2. Kritičen pretes jugoslovanskega ped. slovstva, izišlega po osvobojenju — Ljubunčič.
3. Psihologija šolskega novinca. — Fink.
4. Domoznanski pouk v sodobni narodni šoli. — Senkovič.
5. Novejšje metode elementarnega čitalnega in pisalnega pouka. — Fink.
6. Teorija in praksa strnjene pouka. — Vranca.
7. Izbrana poglavja iz posebne didaktike slov. jezikovnega pouka. — Glinškova.
8. Izbrana poglavja iz zgodovinskega pouka. — Žerjav.
9. Zmisel, namen in možnosti rokotvorne pouka. — Robnik.
10. Izbrana poglavja iz posebne didaktike risalnega pouka. — Klopčič.

Metodična predavanja bodo po možnosti spojena s praktičnimi nastopi.

P. C. je preskrbela hrano in stanovanje deloma v Dijaškem, deloma v Učiteljskem domu za dnevno ceno 20 Din, ev. 25 Din. — Vpisnina znaša 40 Din, od katerih naj se vpošle 20 Din s prijavo, ostalih 20 Din je plačati ob začetku tečaja.

Reflektanti naj se prijavijo najkasneje do 15. jun. t. l. tajnici P. C. Josipini Mlačnikovi, učiteljici v Mariboru, Vrtna ulica 23.

Odbor upa, da se bo temu razpisu tudi letos odzvalo čim večje število učiteljstva iz vseh krajev dravske banovine.

Pedagoška Centrala v Mariboru.

— Zahvala gosp. ministra prosvete za pozdrave z veličastnega zbora dne 9. marca v Ljubljani:

Gospodin Jože Župančič, predsednik zbora 9 sreskih društva JUU — Litija.

Poštovani gospodine,

Po naređenju gosp. Ministra najlepše zahvaljujem na iskrenim pozdravih koje ste poslali sa Masarikove proslave u Ljubljani.

Šef Kabineta Ministra prosvete, podpis.

— Tovarišice upraviteljice in tovariše upravitelje ponovno prosimo naj nemudoma pošljejo dolžne prispevke za pergamentne pole, ki so jih podpisali učenci narodnih šol.

† ANTON VOGRINEC.

V sredini Slovenskih goric pri Sv. Antonu je v lepi starosti 74 let umrl tovariš Vogrinec Anton, nadučitelj v pokoju. Bil je eden izmed tistih trdnih neomajnih značajev, ki ni klonil nikdar v tistih hudih avstrijskih časih. 43 leta je učiteljeval aktivno in sicer pri Kapeli potem pa pri Sv. Antonu. Znal si je pridobiti prebivalstvo, saj to je pričal veličastni pogreb.

nom. Z državljansko vzgojo mora biti izklesana skupna volja k uspešnemu sodelovanju pri zgradbi, vzdrževanju, razmahu in obrambi države. Pri državljanski vzgoji se ne sme računati s podzavestnim narodnim čutom, marveč je potrebno sodelovati iz prepričanja, da jamči država za življenje svojih pripadnikov in da jim nudi mnogo pravic. Po poti razuma je treba združevati ljudi k sodelovanju in za uresničenje moralnih in gospodarskih teženj, ki morajo biti skupne vsem državljanom.

Osební, narodni, religiozni ali gospodarski individualizem osamlja ljudi in skupine, državljanstvo pa jih mora usposabljaati in zbliževati za skupno koristno delo. Narod, kot prirojena družba ljudi, ne more prisiliti svojih pripadnikov k mirnemu delu, h kazni, k pravnemu redu, ako tudi hoče, čisto ne more goseči niti, da otroci izpolnjujejo zapovedi. Za dovršenejšje in sigurnejše sožitje je treba države, njenih zakonov in moči, ki skrbijo za izvajanje teh zakonov; država skrbi za upravo, ki vzdržuje med državljani ene države red in vzdržuje tudi z drugimi državami mednarodne določbe.

Državljska vzgoja mora biti objektivna, stvarna, ne sme imeti agitacijskih tendenc ali strankarsko-političnega ozadja, i. t. d. Ona je vzgoja za življenje brez predsodkov, je vzgoja, ki uči spoznavati in razumeti ljudi in svet, je vzgoja k državljanski in verski strpljivosti. To je vzvišen moralni ideal, ki je vreden sodelovanja vseh onih, ki imajo srce in ljubijo narod.

Religiozna ali verska vzgoja izhaja iz verskega čuta in vzgaja ljudi v prepričane

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

Javno prosvetno delo na Češkoslovaškem ima namen pritegniti vse prebivalstvo k izobraževanju: enako mestno, kakor podeželsko; kulturno uravnovesiti prebivalstvo v posameznih pokrajinah in najrazličnejših narodnostih s sistematičnim delom; povsod enako širiti prosveto. Vsakdo mora imeti isto pravico do prosvete in kulture.

Cilj te prosvetne akcije je naj bo najvišji dosegljiv kulturni ideal, prav tako kakor ideal državljanskega sožitja državljanov v češkoslovaški republiki.

Vodilne misli so izražene z naslednjimi gesli:

- Izobrazbo vsem.
- S prosveto k demokraciji.
- Z zdravim vzgojo k duševnemu življenju vseh državljanov.
- Za ljudstvo najboljše knjigo.
- S predavanjem, knjigo, časopisom, gledališčem, filmom in radiom k srcu, razumu in volji vseh državljanov.
- Z moralno silo posameznikov k sili naroda in države.
- Za zdravje ljudstva! Zdrav posameznik — zdrava družina, zdrava družina — zdrava država.
- Z vzgojo ljudstva h gospodarski harmoniji.
- Z vzgojo ljudstva k dobri upravi občin.
- Z vzgojo ljudi k socialnemu občestvu.
- Z vzgojo k višji kulturni stopnji.

Neumorno je delal ne samo v šoli, ampak vseh povsod med narodom, bil je vnet čebelar, sadjar, lovec in sploh poznavalec narave, svetovalec ljudstvu vedno in povsod. Tudi kot upokojenec je ostal na deželi med narodom, ni se mogel ločiti od kraja, ki ga je vzljubil in v katerem je sejal dobre nauke. Težka bolezen ga je zadnje dni priklenila na posteljo. Bil je prijeten družabnik in narodnjak znan po vseh Slovenskih gorah. Blag mu spomin! c.

SMUČARSKI TEČAJ ZA UČITELJE NARODNIH ŠOL.

Kraljevska banska uprava priredi osem-dnevni smučarski tečaj za učitelje narodnih šol. Tečaj se bo vršil v domu T. K. Skale na Voglu od 24. do 31. marca t. l. Smoter tečaja je, da se predela z učitelji-tečajniki v prvi vrsti metodičen postopek pri pouku smučanja — kot dela šolske tolvadbe — pri osnovno-šolski mladini in drugje, da se jih pripravi za tehnično vodstvo smučarskih tečajev z osnovno-šolskim učiteljstvom in šolsko mladino, ki jih bodo v prihodnjih letih priredili poedini srezi. Baš potem osnovne šole in učiteljstva — kot najvažnejšega faktorja na deželi — naj se razširi ta koristna in zdrava telovadna panoga sistematično in po pravilni poti med narodom.

V tečaj je pozvan, po predlogu sreskih načelstev, iz vsakega sreza po en učitelj in sicer oni, ki veljajo med učiteljstvom v srezi za izvrstnega smučarja in za katerega se ima zagotovilo, da bo z uspehom vodil smučarske tečaje v srezi in pomagal za razmah smučarstva pri Sokolu.

Tečaj organizira po svojem referentu gospodu Jerasu banska uprava, za vodnike — predavatelje pa so določene prvovrstne moči iz učiteljskih vrst: Tavčar Ivan, Majnik Nand in Merhar Milan ter zdravnik dr. Novak Franjo.

Prepričani smo, da bo tečaj, ki je že v svojih predpripravih vzorno organiziran, odlično uspel. O poteku in uspehu tečaja bomo poročali. — Tečajniki odpotujejo iz Ljubljane v soboto 23. t. m. z opoldanskim vlakom.

— Stalež šolstva in učiteljstva v dravski banovini, ki vsebuje veliko krajevnih in drugih podatkov, priporočamo v nabavo vsem šolam in tudi učiteljstvu. Šole, ki niso še naročile te knjige, naj si jo nabavijo, dokler je še v zalogi pri banovinski zalogi šolskih knjig.

— Članom — dolžnikom — dravograjске učiteljskega društva! — Plačujte redno mesečno članarino! Poravnajte zaostanek! — Ne dopustite, da bi bilo društvo primorano, črtati Vas radi neplačevanja članarine! Učiteljstvo šole Kapla je poravnalo že vso članarino do konca šol. leta. Vzemite si jo za vzgled in storite tudi Vi tako! — Blagajničarka.

— Počitniški tečaj v Zagrebu in na morju. V velikih počitnicah priredi JUU sekcija za savsko banovino v Zagrebu več tečajev. — V Zagrebu tečaj za ročno delo in glasbeni tečaj. Oba trajata od 4. do 31. julija. Stanovanje bo brezplačno, a prehrana bo stala 400 do 450 Din za ves čas. Pouk, ki se deli na prakso in teorijo bo dopolnilna, a po potrebi in na željo obiskovalcev tudi popoldne. Vpisnina znaša 300 Din. — Drugi tečaj bo na morju od 22. julija do 17. avgusta, in sicer v Novem Vinodolu. Za ta tečaj je potrebno za vpisnino, prehrano (štirikrat dnevno) kopalniško takso in skupno stanovanje 1000 Din. Tečaj se priredijo po odobritvi ministrstva prosvete. — Natančnejše informacije pošilja JUU, sekcija za savsko banovino, odsek za tečaje Zagreb, Trg kralja Aleksandra št. 4.

Osebnostne zadeve

— i Napredovali so učitelji (ice) v VIII. skupino: Hiti Elvira iz št. Ilija v Slov. gorah (M. l. br.), Horvat Marija iz Kroza (M. S.), Grmovšek Ljubislava iz Slovenjgradca, Kubik Antonija iz Negove (Lit.), Skuli Vladimira iz Zidanega mosta (Laš.), Završnik Albin iz Bleda (Rad.); v IX. skupino: Vilfan Henrik iz Šmartna v Rožni dol. (C.).

pripadnike določene cerkve: katoliške, pravoslavne, evangelske, muslimanske, i. t. d.

Socialna vzgoja izhaja iz dejstev, da imajo posamezne družabne vrste, n. pr. poljedelci, tovarniški delavci, posebne kulturne potrebe in posebne duhovne interese, na katere se da z uspehom navezati izobraževalno akcijo. Prosvetno delo ne sme prezirati resnice družabnega življenja, kakor so gospodarske in politične težnje posameznih družabnih skupin. Ljudska vzgoja ima nalogo, ki se ne da izpolniti v splošno vzgojo, ki ni prilagajena družabnim interesom. Razen ideala narodne, verske in državljanske solidarnosti, je cilj tudi vzpodbuda k solidarnosti posameznih družabnih skupin, stanov, razredov i. t. d. Narodna kultura se mora strinjati s prvinami ljudske, vaške, delavske in druge kulture, da bo imela svojo popolnost. Znamka teh sestavljenk narodne kulture je globoka izkušnost posameznih družabnih skupin. Iz tega so se tekom zadnjega časa razvile posamezne smeri ljudske vzgoje: delavska poljedelska in obrtniška vzgoja.

Prav tako ima ljudska vzgoja, ki sloni na socialnem temelju lažjo nalogo, kakor jo ima državljanska vzgoja, ker izhaja iz resničnega stanja reči, iz gospodarskega stanja gotove družabne skupine, iz njenih teženj, ki so čisto navezane na njeno duhovno tradicijo, n. pr. na tako imenovano vaško kulturo in je prav zaradi tega tako privlačna in razumljiva za najširše plasti naroda. Država je preprosti ljudski misli preveč sestavljena oblika samoobrambe, dočim je namen stanovske vzgoje in socialne vzgoje ljudstvu jako razumljiva in dostopna zadeva.

Vsaka ljudska vzgoja prinese posamezniku in celoti užitek, ako je njen namen kul-

Naša gospodarska organizacija

VABILO

Samopomoč učiteljskih otrok reg. zadruga z o. z. v Ljubljani

ima svoj redni občni zbor

v nedeljo dne 31. marca 1935. ob pol 9. uri v prostorih tajništva JUU v Ljubljani, Františkanska ulica 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1934.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1934.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Samostojni predlogi.

Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Računski zaključek je do občnega zbora na vpogled vsem zadržnikom pri načelniku zadruga g. Pavlu Lavriču, Tyrševa cesta 17/I.

Predloge k točki 5. dnevnega reda je poslati najkasneje 28. marca 1935. načelniku Samopomoči učiteljskih otrok v Ljubljani, Tyrševa cesta 17/I.

Načelnik: Član načelstva:
Pavel Lavrič, s. r. Metod Kumelj, s. r.

— g Za socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I Zedinitelja so prispevala sreska društva JUU: Županja Din 200.—, Ljubovija Din 250.—, Petrovgrad, za mesto in srez Veliki Bečkerek Din 1000.—, Novi Sad Din 1215.—, Ruma Din 1000.—, Salaš Din 250.—, Bosanska Krupa Din 290.—, Novi Pazar Din 500.—, Celje Din 2000.—, Bela Crkva Din 500.—, Ivancec Din 300.—, Sopot Din 270.—, Banjaluka Din 295.—, Marija Sokolić, učit. Bosanska Dubica Din 20.—, Vsega Din 8090.—, prej objavljeno 36.230,50, skupaj Din 44.320,50.

Mladinska matica

— mm Književne nagrade M. M. Na razpis književnih nagrad M. M. je prejel tajništvo 15 rokopisov. Na predlog literarnega odseka se nagradi s 3000 Din povest »Pasičica« z značko »Lenart« kot umetniško najbolj dovršeno delo izmed sprejetih rokopisov. Sklenilo se je pa o odkupiti tudi rokopise »Baraka«, »Bratovščina sinjega galeba« in »Ubežnik«, katerim se prizna po 1000 Din doplačila na običajni honorar pod pogojem, da izdelajo avtorji teh del male popravke ter prepustijo rokopise M. M., ki jih izda v rednih ali izrednih publikacijah ali v »Našem rodu«. Za najmlajše se eventualno odkupi slikanica v barvah »Čudovite prigode malega Pasjeglavca«.

Vsi drugi rokopisi se odklonijo. Vsi konkurenti so naproseni, da pošljejo obenem s kontrolno številko svoje naslove.

— mm V »Jutru« od 14. t. m. je izšel članek »Pet let krize in slovenska knjiga«, kjer govori članek o vplivu krize na našo literarno produkcijo. Iz statističnih podatkov, ki jih članek navaja, se jasno vidi, kako naša literarna produkcija sicer počasi, a stalno pada. Le mladinska knjiga kaže majhen porast. Za porast mladinske literarne produkcije v novejšem času — pravi članek — se je v veliki meri treba zahvaliti podjetnosti Mladinske matice, ki je znala v težkih časih stiske in štednje mobilizirati za naše razmere naravnost ogromen kader naročnikov, tako da presega naklada njenih rednih publikacij 20.000 izvodov.

turno gibanje. Razvoj npravnstvenega premišljevanja in delovanja, ki je podpiran od religiozne vzgoje, more postati pot do sreče naroda, posebno, ako klije rast vzajemnega sodelovanja med ljudmi. Religiozna vzgoja pa bi mogla postati tudi narodova nesreča, posebno, ako bi vodila k verski nestrpljivosti in vzbujala verske prepire med posameznimi v državi priznanimi verami. Narodni duh v ljudski vzgoji mora biti nekaj samo po sebi razumljivega, ustrezajočega prirojenim silam človeške družbe.

Noben narod se ne more brez lastne škode iztrgati od ljudstva, kot samostojen člen. Narod je člen v verigi človeštva, njegova življenjska gotovost in življenjski nivo zavisi od sodelovanja drugih narodov. Enostranski nacionalizem, ka ni utečen niti od humanitete, niti po verski vzgoji, niti z razumom, bi napravil pri vzgoji velikih narodov nove katastrofe, od katerih največja je vojna.

Prirodni razvoj ljudske vzgoje je naslednji: individualna vzgoja posameznika v šoli življenja (doba primitivne vzgoje), verska vzgoja (doba cerkvenotvorne vzgoje), narodna vzgoja (narodotvorna doba), socialna in državljanska vzgoja (državotvorna doba), humanitarna vzgoja (federativna vzgoja, ko se preko mej veroizpovedi, narodov, razredov in držav tvorijo svetovne zveze).

Blagostanje vseh je končni cilj ljudske vzgoje, katere ni mogoče doseči povsod v istem času in z istimi gesli, metodami in sredstvi. Blagostanje vseh ne moremo doseči brez dela, da čestokrat tudi ne brez boja, nekje individualnega, drugod socialnega. V nekaterih dobah in v nekaterih krajih zahteva ljudska vzgoja več narodnega duha in tozadev-

Šolski radio

— r XXIV. teden. V torek 26. marca bo predaval g. šolski nadzornik Ivan Michler: »Čari podzemlja«.

Predavatelj popelje poslušalce v skrivnostni podzemni svet našega Krasa. Z njimi se bo spuščal na jeklenem vitku v tajne in temne globine neznanega sveta, plezal bo po ozkih, gibljivih, a vendar jekleno močnih lestvicah, odkrival bo dolge podzemne hodnike in mogočne dvorane, okrašene s prelesto se lesketajočimi kapniki in sigo. Preko ogromnih skalnih predorov v notranjosti gorovja bo varno peljal poslušalce do skrivnostno žuboreče podzemne reke, nato pa z gumijastim čalnom po divno zakapanem vodnem rovu in preko obširnih jezer v domovje človeške ribice. Na potovanju bo pa tudi seznanil poslušalce z vsemi opasnostmi in težavami s katerimi se morajo boriti raziskovalci, kakor tudi z lepotami in čari tajinstvenega podzemnega sveta naše lepe domovine.

V petek 29. marca bo predaval g. prof. Ivan Grafenauer o najvažnejših dogodkih po svetu.

— r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 24. marca predaval g. inž. Vinko Sadar »Izkušnja z umetnimi travniki in s kisanjem krme.« V ponedeljek 25. marca bo predaval g. Franc Vardjan »Zelenjadni vrt spomladi.«

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

— upb. Članarina. Izvršni odbor JUU je na svoji seji 18. II. t. l. zavzel stališče, da je treba zvišati članarino, ki po pravilih pripada glavnemu odboru. Razlog za ta sklep je dalo dejstvo, da se silno naglo razvijajo posli organizacije in rastejo s tem tudi stroški. O tem vprašanju je bil že priobčen članek v »Učiteljskem tovarisu«. — O tem vprašanju naj razpravljajo in sklepajo društva na svojih zborovanjih.

Iz sekcije

— Odgovori na okrožnice. Ponovno prosimo, da pošljejo sreska društva odgovore na okrožnice, ki so jih prejela od sekcije.

Obračajte se na sekcijo le potom sreskih društev in na izvršni odbor JUU v Beogradu le potom sreskih društev in sekcije.

Sekcija je posredovala in poslala mero-dajnim faktorjem vloge v naslednjih zadevah: Denarne zbirke med šolsko mladino, Učenci osnovnih in višjih narodnih šol; sprejem v trgovino in obrt. Pravčasno dostavljanje odlokov in okrožnic šolam, Učiteljske diplome privatnih učiteljskih šol; taksa za notifikacijo, Dodeljevanje učiteljstva v sreske prosvetne pisarne, Šolske ekskurzije; polvlastice spremljevalcem, Stanarina učiteljem pripravnikom v dobi od I. IV. do I. X. 1931.; vračilo. Ukinitev § 4. zakona o naknadnih kreditih, Napredovanja; pospešitev, Izplačevanje aktivnih prejemkov drž. uradnikom do nakazila pokojnine; predlog za fin. zakon, Predlogi za finančni zakon (dodatno k prejšnji vlogi). Povečanje števila povlastic za upokojence na drž. železnica.

Iz društev: Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo 6. IV. ob 9. uri v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

Dnevni red:

1. Poročila.
 2. Učiteljski gospodarski dan (ref. tov. Kosin).
 3. Stanovske zadeve.
 4. Slučajnosti.
- Pridite vsi. Poravnajte zaostalo članarino in prijavite se tajniku za knjige Slov. šol. matice.

Odbor.

negi razmišljanja. v drugih dobah in drugih krajih ima močnejši pomen državljanska in humanitarna vzgoja.

Državni in občinski prispevki

za ljudsko vzgojo v Čehoslovaški republiki.

Za ljudsko vzgojo so bile v proračunih ministrstva prosvete izdane sledeče vsote:

L. 1919.	Kč	418.000
" 1920.	"	2.504.088
" 1921.	"	3.485.898
" 1922.	"	4.182.897
" 1923.	"	5.936.453
" 1924.	"	3.805.000
" 1925.	"	4.116.067
" 1926.	"	4.055.200
" 1927.	"	4.090.000

Za leta 1919.—1927. skupaj . . . Kč 32.593.603

Sredstva, oblike in pripomočki ljudske vzgoje.

Ziva beseda postaja pri ljudski vzgoji prvo sredstvo ter si je priborila tudi prvo in najučinkovitejše mesto. Vendar skrbi ministrstvo prosvete, da se nadomestijo posamezna predavanja s predavalnimi skupinami in tečaji, kajti jasno je, da dobro predavanje sicer najde v srcih poslušalcev dober odziv, toda ne zapusti trajnejših uspehov v duševnem življenju. V večjih občinah prirejajo predavalne cikle, od katerih je namenjeno vsako predavanje določenemu vprašanju. Ciklus predavanja omogoča izčrpati določeno snov in poglobljati predvideno znanje.

Nastanek in razvoj ljudskih tečajev, ki niso nič drugega nego časovno in vsebinsko razširjeni predavalni ciklusi, leži v tem, da se

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ZA MARIBOR-MESTO je zborovalo dne 14. febru- arja ob 9. uri na I. dekl. narodni šoli v Mariboru.

Navzočih je bilo 52 člana t. j. 81%.

Tovariš predsednik je podal obširno poročilo o seji JUU v Beogradu ter o sklepih zbora predsednikov, kar so vzeli navzoči z zadovoljstvom na znanje. Za poverjenico Samopomoči učiteljskih otrok se imenuje tov. Prelogova. Po obravnavi došlih dopisov se soglasno sprejmejo sledeči predlogi ozir. resolucije.

1. Šolska Matica naj izda več praktično — metodičnih knjig, kakor jih je svojčas.

2. Učiteljstvo naj se poteguje za svojega zastopnika v parlamentu.

3. Vsakemu tovarišu-ici se naroča, da si naj prizadeva zbuditi zanimanje za stanovsko organizacijo pri onih tovariših in tovarišicah, ki še niso včlanjeni.

Obstoj učiteljske šole.

4. Pri razmotrivanju vprašanja reorganizacije naših učiteljskih šol se pojavlja ne le v merodajnih, temveč tudi v naših učiteljskih vrstah pesimistično naziranje, da je dovolj ako so učiteljske šole le v banovinskih središčih.

To naziranje pa je pogrešno že v svojem jedru, saj so

1. banovine izrazito različne po svoji velikosti in številu prebivalstva (savska — primorska);

2. pa tudi po svojih kulturnih potrebah (dravska in zetska)

in 3. bi po gornjem naziranju znašalo število učiteljskih šol le 10, namesto sedanjih 37 (31 državnih in 6 zasebnih), kar je daleko premalo. Neljube posledice: natrpanost razredov in neupoštevanje pokrajinskih posebnosti.

Zato zahtevamo, da se zavzame sekcija z vso energijo in z dosledno vztrajnostjo na vseh merodajnih mestih in pri vseh odločujočih činiteljih, da ostane v Mariboru neokrnjeno ohranjena učiteljska šola.

Razlogi:

1. Mariborska učiteljska šola je znana po svoji pedagoški tradiciji vsemu slovenskemu učiteljstvu.

2. Njena ukinitve bi izzvala enodušen odpor vsega mariborskega prebivalstva, ki bi zopet izgubilo važno kulturno postojanko, pa tudi oster odpor vsega ljudstva bivše mariborske oblasti, katero mariborski zavod oskrbuje z učiteljskim naraščajem to tem bolj, ker so preko 30 let obstojale v Mariboru tri učiteljske šole (2 ženski in 1 moška).

3. Upravičeno pa bi tudi zavrnila tako namero vsa nacionalna javnost, ki se zaveda namena in pomena še vedno narodno ogroženega obmejnega Maribora.

4. Do normaliziranja sedanjih razmer se naj vpele na učiteljskih šolah numerus clausus z enakim proporcem sprejemanja obeh spolov.

Pa tudi iz zgolj pedagoških vidikov bi bila ukinitve učiteljske šole v Mariboru usodna in obžalovanja vredna.

Razlogi:

1. Sodobni učitelj mora dobro poznati svoje okolje, obvladati domače narečje, poznati ljudske šege in navade ter se vglobiti v ljudski duh, s kojim naj bo organsko povezan. To pa je možno le, če je izšel iz domače pokrajine in je živel dovolj dolgo v njej.

2. Po načelu domorodnosti naj temelji vse delo na domačih tleh, kar pa je uspešno izvedljivo le, če je učiteljska šola v središču takega prirodnega in kulturnega okolja in to je v naših razmerah Maribor.

Zato o ukinitvi učiteljske šole v Mariboru ne more biti in ne sme biti govora.

Na zadevni dopis predsednika sekcije se sklene primerno odgovoriti.

s takimi tečaji dviga kulturno ravnesje naroda, poslušalci stonjuejo svoje zahtevke in ljudsko-izobraževalni delavci se skušajo v večjih občinah nastaniti, delovati v tem pravcu in dovršeno izpolniti ljudsko-izobraževalne ustanove. Ljudske tečaje je mogoče po razsežnosti predavalne tvarine razdeliti na nižje, srednje in višje ljudske tečaje. Višji ljudski tečaji so večerni in internatni. Prvi so navadno le mestni in se tu predava večinoma le zvečer, drugi so urejeni v zimskih mesecih in sicer za kmetijski naraščaj ter se tu predava ves dan.

Razen predavanj učinkuje zelo uspešno tudi čtivo. Tako se s čitanjem časopisov, priložnostnih in strokovnih publikacij, s čitanjem zabavnih in poučnih knjig pospešeno zvišuje obzorje najširših plasti naroda. Ljudske knjižnice postajajo polagoma težišče ljudske vzgoje. Nadaljnja ljudsko-izobraževalna sredstva, katere se najčesteje uporabljajo so: domači dopisni pouk, katerega oskrbuje in vodi Masarykov ljudsko-izobraževalni zavod v Pragi, diletantsko gledališče, petie in godba, diaprojektiv (skioptične slike) in film, radio-telefonija, upodablajoča umetnost, muzej, občinski anali, razstave, ekskurzije, telovadba in sport, ljudske proslave in zabave.

Predmeti ljudsko-izobraževalnih predavanj so najpogostejše: a) narodna in obča zgodovina ter državnoznanstvo; b) potopisi; c) narodna in svetovna literatura; d) poznavanje države in zakonov; e) filozofija; f) sociologija; g) prirodna znanja; h) narodno gospodarstvo; i) spoznavanje človeškega telesa in socialna higiena; j) tehnika in razna vprašanja iz kmetijstva; k) telesna vzgoja, i. t. d.

(Dalje prihodnjič.)